

თვე	მნ.	კ.	თვე	მნ.	კ.
12	10	6	6	6	—
11	9 50	5	5	5 50	
10	8 75	4	4	4 75	
9	8	3	3	3 50	
8	7 25	2	2	2 75	
7	6 50	1	1	1 50	

ივერია

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21

ტფილისი

გაზეთის დასაბარებლად

და განცხადებთა დასაბუჯად:
ყმა მამართონ რედაქციას და წერათიხის
გამარჯ. საზოგადოების კანცელარიას-სახს-
ლის ქუჩა, მანკის ქოვბოლა.

ფასი განცხადების:

ჩვეულებრივი სტროქონი 8 კაპიტი.

საღვ. ნომერი-ერთი შუერი.

„ივერია“

გამთავ 1894 წელსაც

იხანა პრობარაჰი, როზოტა ვინადა.

გაზეთის დაბარება შეიძლება შემდეგის ადრესით:

ტფილისი,

„ივერია“ რედაქციაში

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

და „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების“ კანცე-
ლარიას, სასახლის ქუჩა, მანკის ქარვასლა.

საფოსტო ადრესი:

ТИФЛИСЬ. Редакция „ИВЕРΙΑ“.

ტფილისი, 3 დეკემბერი

კვირას, 28 ნოემბერს, ჩვენს გა-
ზეთში დაბეჭდილი იყო მწვავე
წერილი „ქუთათურისა“, სადაც
აღნიშნული მართალი უცნაური
ამბავი იმისა, რომ თავმჯდომარე
ზედადმხედველ კომიტეტის 10 დე-
კემბრისათვის იწვევს თავად-აზნა-
ურთაბას საზოგადო კრებაში და რა-
მდენიმე წევრი ზედადმხედველ კო-
მიტეტის-სი ამავ იწვევს იწვევს
მომავალ წელს 20 მარტისათვის.
„ქუთათური“ სამართლიანად ეკე-
რება: რომელს ერთს დაეკუთვნო-
თა და ან ვინ გაგვითამბა ისეუა,
რომ ამისთანა ამბავიც საყუთი გა-
გვიხდაო.

მართლაც, ეს რა ამბავია? რად
უნდა მომხდარიყო ამისთანა ზედა-
მოუსვლელი ამბავი იქ, საცა, თუ-
კი სიყვარული საზოგადო საქმის
არის, ამისთანა ამბავს ადგილი არ
უნდა ჰქონებოდა და თვით ამ სი-
ყვარულს საქმისას ადგილია უნ-
და მოერიგებინა ამ შემთხვევაში
სხვა-და-სხვაობა აზრისა. ვინ რა
დაუშვავდებოდა იმით, რომ ან ერთს,
ან მეორეს დაეთმო თვისი აზრი

ფელეტონი

მაგალი

მაქსიმ კალმარისა
(ფრანგულით)

იმ დღესაც თავისი შვილები, ჰან-
რი და ანკო, ორივე მტელა ლამაზი
და სუფი, ბაღში სასიყვარულო გამოი-
ყვანა.

შვილები წინ გარბოდნენ და-
ულაფავე: ყველაფერი უკვირდათ,
ყველაფერი მათს უკრალდებდა იბო-
დავდა. პეტილებს შეუწყვეტელ უკან-
დენით ზაწრა გულები დაუხუტეს;
მაშა უკანა რჩებოდა და თავისთვის
სმარნობდა, თავ-დახრილი, ფიქრებ-
ში გართული.

ოცდაათის წლისა იყო; ერთს
დროს გემს უფროსობდა, რომე-
ლსაც მიმოხვდა ჰქონდა ინდო-ჩინე-
თის ერთ-ერთს მდინარესზე; აქ ხომ
ეს მდინარე იდის მანძილზე გველ-
სივით მიილაქანება ქალღმისა და ამ-
წვანებულ ბუჩქებ შორის. ჰაობებში

და ერთი დრო და დღე დაენი-
ნათ კრებისათვის?
ჩვენ იმის გამოძიებაში ვერ შე-
ვალთ ვინ არის მიზეზი ამისთანა
არეგ-დარევისა, რადგანაც ხელთ
არავითარი საბუთი ამისათვის არა
გვაქვს. ჩვენ მხოლოდ „ქუთათური-
თან“ ერთად ვიკითხავთ გაოცე-
ბით: როგორ იმეფევენ ამისთანა
ამბავს მთელი თავად-აზნაურთა,
მთელი წევრნი ქუთაისის ბანკისა?
ვისაც გული შესტკავა ჩვენის ქვე-
ყნისათვის, უკვდა მჭერწინებელია
ამისთანა ამბით.

ამბარა, აქ ორი ერთმანეთის
წინააღმდეგე დასი მოქმედებს და
ჩვენ გვიკვირს,—ნუ თუ ამ რად
დასში თვითველია ცალკე იბო-
დენა კეთილ-გონიერნი კაცნი არ
მოიპოვებინან იგრძინონ, რომ ამ
გზით სვლა საზოგადო საქმისა შე-
უძლებელია; რომ ეს ამისთანა ამ-
ბები ბანკის საქმეს უფსურელის-
კენ ჰირს უშვებდა და დღესა თუ
ხვალი თვით საქმეც დაიფურება და
თან გადიტანს ცოფვოლსაც და
მართალსაც.

დასთა ბრძოლა უკვდავან არის,
მაგრამ ისე-კი არა, რომ აქლემები
წინაწლებენ და კოხაყი შუაში გაი-

ცხოვრებამ დაადარდინა, მოზამულ
ჰაერის სუნთქვამ ბოლო მოუღო,—
და ახლა თავის საციოხლის უკანას-
კნელ წამების თვალში იყო. მწარე
წარსულის მოგონება აშინებდა, ამ-
დღეცარდებდა. ნეტავი საფრანგეთში
ყოფნა მომარჩენსო? ეგებ სჯობდეს
ჩემს სამშობლო მიჰყას მოგზოარდე
დაჯანმრთელობის აღდგენას სხვან ეე-
ცაღებო?!
ეშინოდა სიცილილისა, ეშინოდა
თავის შვილების დედის, ტერეზისა,
მოზარებისა, ეშინოდა შემოდგომის-
სა, ქარისა, რომელიც უზუნუნდა
და მის წინ დაყრილი ხის ფოთლებს
ამორიალებდა. ბავშვები დაშორდნენ;
იმს ეგონა, ეს არის, ახლავე უნდა
მოეკვრა, და დაუძახა:

— ანკო, ანკო!
პატარა ქალი მაღახადა შემოქე-
რილია: ქერა, სხე მოცინარი, ღი-
დარონის, ლურჯის თვლებით, ვარ-
დის ფერ ტუჩება, პატარა ყვავილსა-
ვით გაღამოლი.
— არ იყო, მამილო?
— მას რა დრო დაუქურა, ფეხების წვე-
რზე შედგა და ერთხანს დაშტერე-

შედიტლას.
ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ,
რომ ერთს დასამიც და მეორეშიც
ამისთანა კეთილ-გონიერნი კაცნი
ბევრნი მოიპოვებინან და ამათი უწ-
მინდაესი მოვალეობაა ქვეყნის წი-
ნაზე ერთად შეიკარნენ, დაუკვირ-
დნენ ამ ამბის აუკარგინაობას, გა-
მოარკვიონ ვინ არის უოველ ამ
არეგ-დარევისა და მისმავე, თავის
უტუტურ და საბუთიან განაჩენით
უკვდას თავისი მიუწყონ და შექე-
რან სამართლიანი, მარტო საქმის
სიყვარულით გამაშვალული პი-
რობა, რომ იხმართან უოველივე მარ-
თბუღი დონისიბება ბანკის საქმე
დაინსანა განსუძველისგან, გზი-
დამ ჩამოაღირონ ისინი, ვინც თვით
საქმეს უანაბაში ჰქვამდნენ და
წყაღას ამდევრევენ მარტო იმისათვის,
რომ მდევრი წყაღში ჰქვამდნენ
უოთხი ხელით იგდონ, საყუთარის
წადილს, ყინს და ჰირვეულობას
ანაცვადონ საზოგადო, საქვეყნო
საქმე, ჩვენად სასხვადო დადგი-
ნილი და არა სამარტვინოდა.
ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ამ კე-
თილ-გონიერთა კაცთა ხმა არ და-
რჩება ხმად მდგომარეობის უღაბ
ნომში. იმერეთში, როგორც უოველ-
გან სხვაგან, არ იქნება ბევრ ჩნა-
ვანეობთან ერთად ბევრნი არ იფ-
ნენ იმისთანაიც, რომელნიც უფ-
რად წყაღ შუა დგანან და არ იცი-
ან, რა ჰქვანან, წყურვილი-კი აქვთ,
გაიგონ პირუთენელი, მიუდგომე-
ლი, საბუთიანი და მართალი ხმა
და ამ ხმის რწმენით და გულ-და-
დავებით შეუწყნონ თავისი მოქმე-
დება საზოგადო საქმეში. ჩვენად
სანუგეზოდ უნდა ვირწმუნეთ და
გვწამს კადეც, რომ ამისთანანი
იმერეთ-კურია-სამეგრელოთა თა-
ვადა-აზნაურთაში ბევრნი არიან.

ბევრნი არიან პირუთენელად საქმის
მოკვარენი, გულ-წრფელინი მსურ-
ველნი საზოგადო, საქვეყნო საქ-
მის კარგად წარმართვისა. მაგრამ
რადგანაც ცალკე-ცალკე სიბოროთ
თუ სხვა მიზეზით არც დრო აქვთ,
არც დონე საქმის გამოძიებისა,
ზნულობითს წამებასა და წვალებაში
არიან,—რა გქნათ, არ ვიცით სად
არის ამ გაჭირებულ მდგომარე-
ობაში მართალი, რომ იმს მიე-
ვტროთ, გამარჯვებით გავიტანოთ
და ამით ჩვენი თავიც დავიხსნათ
სირცხვილისგან და ჩვენი საერ-
ობაში საქმეც წაწყვედილსაგანაო.
ამისთანა კაცთა შორის მართა-
ლი და საბუთიანი სიტყვა თუ ხმა
ისე სჭირის, როგორც ბასრი ხმა-
ლი და თვით დონეც, ციხე-სიმა-
გრეც საზოგადო საქმისა სწორედ
ამისთანა კაცთა ხელმისა უკვდავან
და ჩვენთანაც სწორედ ამას მთავრე-
ლობას უნდა მიენდოს. სხვა ფრიც
სხნა საზოგადო საქმისა შეუძლე-
ბელია, დასთა ბრძოლაში სწორედ
ღარი მარტო ამისთანა კაცებს
გვაქვთ, როცა ერთად, კრებულად
მოქმედებენ და არა დაქსაუსულად
ცალკე-ცალკე.

უოველი გულ-შემატვიკარი კა-
ცი ჩვენის საზოგადო საქმისათვის
უწმინდადეს ვალად უნდა ჰქონდეს
ამისთანა გულწრფელი და პირუ-
თენელ მართლის მოკვარე კაცთა-
და მუადგინოს კრებული და მს
მოაშორებინოს ადგილი საზოგა-
დო საქმის სარბიეუზე. აქ ძალი,
ხედი და სხვა-და-სხვა ოინები მა-
ნიძღეს ვერ გავივდის. აქ უნდა
ბტკეცე რწმენა მართლისა მოქმე-
დობდეს, რადგანაც მარტო მარ-
თალი შემეკრევი და გამბტკეცე
ცხელი ამ გვარ კაცთა კრებული
სა. ამათ წინ ჩნავან მომხრე და-

ბოთ დაცქერდა.
— ავრ რად მიყურებ, შვილიკო?
— ეულ ფერულა ხარ, როცა შენ
გახველებს, დედა ღონდობა ხოლმე.
თავის ფუნთუშა თეთრ ხელებში
ამის ხელები ექარა, სანთელსავით
გავითვლებულემა, ვამხდრები და თი-
თებ-გრამლები, და გაცივებულ ხორ-
ცის კანს ბავშვი წყარად ჰკოცნიდა.
— ხომ ძალიან გიყვარავარ?—ჰკი-
თხა მამამ.
— ჰო, მამილო, მიყვარხარ.
— ჰანრისცი?
— ჰანრისცი ძალიან უყვარხარ.
ცოტა ხანს შეჩრდა, თითქო ღო-
ნე უნდა მოიკრიბოსო; ყელში რა-
ღამაც წაუქურა, პირისხეც ჩვეულე-
ბრივი ფერ-მკრატლობა გადაეკრა,
სილოლის ძეღლის მსგავსი. მერე მის
საკოდავ გულითგან ხმელი ხველა
ამომისმა, სტივინასავით. ბავშვმა ჰკი-
თხა:
— მამილო, უნდა მოკვდე განა?
მართლა, ფუნთუსთან წახვალ? გუ-
შინ ექიმი ეხებებოდა დედას და დე-
დაც მტერი იტარა. ორივეს ხელი
მოგვიკდა და ღვთის მშობლის ხატის

სისა ვერას იქმს, ფონს ვერ გაგა.
დაუმტკეცეთ სად არის მართა-
ლი და მტურენი და გვერწმუნეთ
როგორც უკვდავან, ისე საერთოდ
იმერეთში მართალი იმოდენა მო-
მხრეებს იპოვოს, რომ ბურჯად
შექმნას უოველ საზოგადო საქ-
მისა. ამის თვებდება საზოგადო-
დადამინანს კეთილ-გონიერება, პა-
ტიოსნება და გულ-წრფელი სოვა-
რული საქმისა, ესე იგი, იგი სა-
ზოგადოებური და ადამიანური ფი-
რსება, რომელსაც უოველს სა-
ზოგადოებურნი თავისი მომხრე, მი-
მდევარი და მტველი ჰუკვს და
ურთმდლისოდაც წარმოუდგენე-
ლია თვით კაცთა საზოგადოებაც.
რა მიზეზია, რა საბუთი ვივი-
ქრათ, რომ ამას, ამ საზოგადეს დი-
რსებას მოკლებული იყოს იმერე-
თის თავად-აზნაურთა? დემრთმა
კოცინას ამისთანა ფიქრისაგან. ეს
ასე რომ იყოს, მამინ „ქუთათუ-
რის“ თქმისამებრ, გულ-ხელი და-
ვიკრიბოთ და წყაღში ჩავცვივ-
დეთ, ისა სჯობია.

მაღლიდა დემრთს, ჯერ ამას
ძალიან შორსა ვართ და დღეს
მართლ საზოგადოა, ჩვენის ფიქრით,
კეთილ-გონიერებას და მართლ-
მსაჯულობას იმერეთის თავად-
აზნაურთაბისაგან და სამუკალობა
მიეცეს თავის უტუტურის განაჩენის
დადგენისა იმის თამაზზე თუ, ვინ
არის უოველ ამ არეგ-დარევაში
დამნაშავე, გზადამ ამმოიკალოს
იგი და ამისთანა საზოგადო სა-
ქმეს, როგორც ბანკია, აქ სვირის
საყურებულ მოედნად ვაქმეტე-
ულს, ეპატიონისა და მოუაროს.
ამ კეთილ-გონიერების და მართლ-
მსაჯულობის გამოწვევა უწმინდაე-
სი უდლის იმითა, ვისაც გულ-წრფე-
ლად უყვარს საქმე და თვით იმე-

წინ ბევრი ვილოკეთ, სულ დიდხანს
ვილოკეთ და ფუფალასა ვსთხოვეთ,
ნუ წაიყვან მამა-ჩვენსაო.
მამა უძრავად იდგა, თითქო გაქ-
ვავებულყო და ცრემლ-მოკრული თა-
ვის ქალს ყურს უღებდა.
„როცა ეს ფოთლები სულ დაცი-
ვდება ხეებს, მეც წაივს,—ფიქრობ-
და ავადმყოფი,—და ჩემი ბავშვები
იზღად დარჩებიან, მარტოინ; ჩემი
კოლი სხვას ვაპყვება ცოლად. და პა-
ტარა ხანს უქან ყველას დავავი-
წყებდი.“
სკამზე ჩამოჯდა და ოცნებაში წაი-
ღო მისი ფიქრები. ქალს მამის მუ-
ლებზედ თავი დაეღო, თვალები ცის
ერთს კუთხისაკენ მიტკეცია და არ ინ-
ძრეოდა; მძა-კი იქვე თამაშობდა.
მოწყენლობა გრძელ ხეივნებისა,
რომელიც შემოდგომის პირველ ქარს
დადგავა; ბატრტვლებული, მჭედარი
ხეები, სიკოცხლის მოკლებული
ბუნება გულს საშინელის დარღი
უტესდა.
— მე რომ იქ წაიდებ,—უთხრა
მან და ხელი ლეჟარდ ცისაკენ გაი-
წოლდა.—შენ რას იზამ? ჰანკო, მით-

ხარი, რას იზამ?
ბავშვი დიდხანს იყო დაფიქრებუ-
ლი, მერე თავისი ქერა თავი მაღლა
იღო და დამშვიდებულმა სთქვა:
— ჯერ პირველად ვეცდები ჰკვი-
ანი ვაგებდ.
— საწყალი გოგონას...
— მერე პატარა წყრილობა გამო-
გვიხანავი, ბევრს, სულ ბევრს.
— ამბებს ხომ ბლომად მომწერ?
— რაც მომბება, ყველაფერს მოა-
წერ, ყველაფერს, და შენ კიდევ პა-
სუბს გამოიმოგზავნი; ჩემს წერილს
ია იქ, ალთაფის კარების ქვის ქვეშ
დავებ და შერც მოხვალ და წაი-
ღებ.
— ჰო, ჩემო ძვირფასო, ჩემო კა-
რად ანკო, მომწერე ხოლმე, ხში.
რად გამოემალაპარაკე ხოლმე, გენა-
ცვა; შენს პატარა გულში ყველაზე
დიდ ალავს მე მომცემ, არა?
— ჰო, მამილო,—უპასუხა ბავ-
შვმა. **
ხეებს უკანასკნელი ფოთლე-
ბი ვასცივდით თუ-არა, მამაც გარ-
დაიკვალა. რამდენსამე თვის ანკო

რეთის თავად-ზნაურობაცა. კი-
დეც ვიტყვი: ჩვენ გვწამს რომ
როგორც ორსვე ერთმანეთთან
დაჯახებულ დასში, ისეც ამ და-
სეს ვერც სავაიად მიიპოვებინა
ამისთანა გაცემა. ამათ და სწორედ
ამათ უნდა ითავიან საქმის გამო-
რკვევა და გამოარკვეულის გამო-
ცხადება სპექტრად, რომ სავაი-
გადობის მართლ-მსაჯულებას და
კეთილ-გონიერებას მართალი სა-
ბუთი ჰქონდეს თავის მსჯავრის და-
დებისა.

ახალი ამბავი

* ჩვენ შევიტყვით, რომ გ. დ.
ქართველთა და ა. ი. ზენგის
აძლეს ხაზინა, რკინის გზის მშენებ-
ლობის განკარგულებით, აწინას
300,000 მანეთს გორის მახლობლად
რკინის გზის მუშაობის განკარგე-
ბისათვის. ესა იმედი წარმოება მი-
თის ქარხნებისა ძალიან წინ წაიწეეს,
დადგან მუშახალხს ფული თავის
დროზედ მიეცემა.

* მიგრეთი: ერთს ჩვენბურს,
ვგონებ, ქუთათურს ყურბენი მოუვიდა
განჯილამ მეგობრისაგან. 11 ნოე-
მბერს თორემ გამოეგზავნა, კვირანკი
და წერლი მიიღო 15 ნოემბერს და
მაშინვე მოიკითხა ვეზალად ყურბენი,
მაგრამ საღია იყო: გაუყვლითო
უთხრეს. ესთქვით, კანონით მოქცე-
ულან რკინის გზის მოხელენი, არა
დგან ყურბენი, ახალი თევზი და სხვა
ამისთანა ნულნობათი, რამაც მილე
იქის გაფუჭება, 48 საათის განმა-
ვლობით უნდა მოიკითხოს პატრო-
ნი. მაგრამ გაყვლიდა არის და გა-
ყვლიდა. გაყვლიდა ფული ხუთ შუ-
რად! ეს კიდევ არაფერი. ყუთი
იქის დებურბენითა პატრონისთვის,
ის ხომ მილე არ გაფუჭდებოდა! ნე-
ტეც ყველა შემთხვევაში ასეთის სიფი-
ცხით ასრულდენ მოხელენი კა-
ნონისა!!

* შორაპანია. წასრულ
თავში ქიათურის რკინის გზის
შტოზე წყალიდობისაგან გაფუჭე-

ბული ხილები, როგორც იყო, შე-
კეთეს. ასე რომ წასრულს 29 ნოე-
მბერს სადგურის სალიეთიდან სა-
დგურ შორაპანს კიდევ მოიტანეს მა-
ტარებლით ბ-ნ. ლობაბერძის მა-
ვი-ქვა.

იხი თვანვე: ამბობენ, ამ
თვის გასულს ხაზინამ შეუქვლიად
უნდა ჩაიბაროს ქიათურის რკინის
გზის შტოვო.

* დი დ. ი. მთელი დილობი—
და ესა კოლ-ქობაზანად არის ლა-
პარაკი. დედაკაცი გაიდა მეზობლი-
ლისს, თუ ვლეს: კაცობა შეიკვლიდა
დუქანთან, ყველს სალოპარაკო ამ
სოფლის გლეხის ზაქარია მაგლაშვი-
ლის თავსგადახმდარი ამბავია. მო-
გესხნებნა, სოფელში ქორი ჰქე-
ფობს და ჩიტს ისე არ გააფენენ
აქაურები, მეტადვე მინდილობენი,
რომ საქორი მასალად არ გამოიყუ-
ნონ. აი ამას წინად, 28 ნოემბერს,
ზაქარია ქაოქილდგან რომ დაბრუნ-
და, ნათლის-დღეებმა მიუტანეს ამ-
კაცს ამბავი, შენმა კოლმა ნამუსის ქუ-
ლი მოგხადა, ხალხში თავი მოგქია
და შენივე მოკამაგირე შეიკვარა.
ზაქარია არ აპყე ქორს და იფერა,
უნდა ვამოცაოდა და თვალ-ყური ვა-
დევნო ჩემს ცოლსაო. ამ აზრით გან-
ცეც გამოეთხოვა ცოლს, ერთი დღე
ისევე ქაოქში უნდა ჩაივლიდა, თუ
ცა სოფელს ძალიან არ გასცილე-
ბია. საღამოზედ, როცა და-
ბინდა იმისმა ცოლმა „გავლეჯილმა
მელანამ“, როგორც აქაურები ეძა-
ხიან, მიიწეია თავისი მოკამაგირე და
ალერსი დაუწყო. სწორედ ამ დროს
წაიბოღდა სავეკრებეს თავს ზაქარია
და ღრიალი დაიწყო. მოკამაგირე
სადღაც გასხლტა შიშითა. მელანაც
გამოიყარა და კარში, მაგრამ ქმარი წა-
მოწეია და იმდენი სცემა, რომ სულ
ერთიანად დაიბისა. გამოცვიდენენ მე-
ზობლები და ხელიდგან ცოცხალ-
მკვდარი დედაკაცი გამოაცალეს ვა-
ცოფებულს ზაქარიას. ორის საათის

და მენქ მრავალი პირზე-ყოცნა შე-
მოგივალეთ.

შენი პატარა ქალი ანაკო
ანრიც იქ იყო. უტლიდა, ჩემი პა-
ტარა და ამ შესანიშნავი წყვილის
საიქიოში გასავზენს, როდის გაათა-
ვებსო და ჩუმუნად იცინოდა. „შე
საწყალო, განა მაგაზე მეტი არ
იქიაო,—ამბობდა თავის გულში და
უტურებდა, ამა რას იზამსო. და რო-
ცა მორჩა წყარს, მამ მივიდა, წყრი-
ლი ლამაზად დაჰყეცა, კონვერტში
ჩასლო და ორივემ დანიშნულ ალაგას
წაიღეს.

მეორე დღეს ანაკომ მოიკითხა—
მამამ წერილი წაიღო თუ არაო, და
მამამ ანაკომ უთხრა: რა ვახარე-
ბული იქნება მამა ჩვენნი!..
ანაკოს პირველი წერილი ფუფე-
ლისთან ვერ წაიდა; პატარა პანრემ
ქურდობად დღეს გადისო.

დღეს დიმილი მოჰკვარა ამ წე-
რილობა, რომელსაც ასე ფრთხილად
უმაღლდენ. მერე თანდათან დაღონ-
და. პატარა ქალი სულ გადაცდილი

შემდეგ საბარლო გარდაიცვალა, ზე-
ქარია-კი მაშინვე დააბატონეს. რა-
და თქმა უნდა, რომ მთელს სოფელს
ზაქარიას შხარი უქირავებ და მელა-
ნა-კი სწყველიან და ქაჯვენ.

* ქუთათისი: ჩვენმა წიგნების
გამომცემელ ამხანაგობის სარდა-
ქო კომისიამ გადაწყვიტა: ქართუ-
ლად გამოქცის ესრედ წოდებული
„Серия первоначальных учебни-
ков“, რომელიც რუსულს ენაზედ
არგისტირდგან არის გადმოთარგ-
მნილი ბ-ნ მ. ანტონოვიჩის მიერ. ამ
სერიას სულ ექვსი წიგნია: 1. „შე-
სავალი“ ჰესკოსი; 2. ქიშია როსკოი,
რომელიც უყვე გადმოთარგმნილია
ქართულს ენაზედ ვ. რტიხილის მი-
ერ; 3. ფიზიკა ბალფერ სტუარტისა;
4. ფიზიკური გეოგრაფია გეიქის;
5. გეოლოგია მისიე, და 6. ფიზი-
ოლოგია ფოსტერისა. სასურველია,
რომ თუ ვისმე რომელიმე ამ წიგნთ-
განი გადმოთარგმნილი აქვს ქართულს
ენაზედ, აცნობოს ეს ამბავი წიგნების
გამომცემელს ამხანაგობას.

ღამავეკვრად
აღუწრდელი და უსწრდელი უმაქვა-
და ობოლზედ უბედურა.

თუ ცოლა დუსქარია—არ მოეწონე-
ბა, თუ ღამაზა—სისასაც მოეწონება;
მდააან—ქმარი დარბაბა ექნება და
სა-
ვედურს ვინ აუყ; დარბაბა—ცხოვრება
გაქნდება; ჭკვიანა—ბატონობას და-
უწყებს; სულჯანა—მომალაგებს; ანა
გვი-
დინება—რა და დამანს თავს მოაქვრებას.
პოელო

სიყვარული ვეჯავსა ჭკვას: ვასაც
სა-
ჭკვედვედ არ გამოუქვას ეს სქინა, ას
ან სულ ზანდ გამოქვას და ან აშე-
თად უჭკვევება.

ბარბული თიბარბი
ხათაბალა, კომედ. 5 მიქედ. თხ.
ბ. სულდკანტისი.

გუშინ-წინ, ოთხშაბათს, 1 დეკე-
მბერს, ქართულმა დრამატულმა და-

მამას დარბობდა; და ეს ვარემოება
ძალიან აწუხებდა დედას. რაც დღე
გაიდიოდა, უფრო და უფრო ფერი
ევარგებოდა. თვალდევდა რაღაც
არა-ჩვეულებრივი ელვარება ეტყე-
ბოდა; ამ პატარა ინგლოზზედ სა-
შინლად ეწეოდა დედას გული და
თანდათან უფრო მეტად და მეტად
ებრალბოდა.

ერთხელ ტერეზა დიდს დარბაზში
შევიდა, რომელიც მაშინ თუ გაილე-
ბოდა, როცა უტხო ვინმე სტუმარი
ეწვევიოდა. მოთალხი ტანმასობი
შევიდა.—თვამეტის თვის მგლოვარა-
ბის შედეგ ასეთის ფერის ტანისა-
მოს არავინ უტრახებდა. საუცხოვო
სატინის კაბა კობტად შემოაჰკვროდა
მისს სურათითი ჩამოსმულ საბოს
ტანს, კობტად გადავარცხნილ ქე-
რამში გაყვებულნი საწეი კონა ბა-
ლი მოკრებნილი იხს ოთახში საამო
და ნელ სუნა ჰგებდა.

ანიკოც შემოვიდა, ლამაზი, თეთ-
რის კანით მორთული. ექვსის წლი-
სა სრულდებოდა. წინაწილიცვე ქე-
რა და თეთრ-ყირმიზი გოგონა იყო,

სმა ბ-ნ კ. ე. ყიფიანის საბენეფი-
სოდ წარმოადგინა ჩვენს სტენაზედ
არა ერთხელ ნათამაშევი საუცხოო
კომედია ვაბრ. სრულდებიან „ხა-
ზაბალა“ და ძველის-ძველი, აღა-
მამად ჰანის ვოდევილი „მოტია“,
რუსულიდგან თარგმანი.

პირველი ზეის საუცხოოდ ჩი-
ვილია და სრული მოლოდინიც გვე-
ნდა, რომ უნაკულად იქნებოდა
წარმოდგენილი, ხამფერის თქმის არ
იყოს, არტისტები რომ ცოტა უტე-
რესად „შეკოწიხებულნი“ და შე-
თანხმებულნიდგან დ რეტორისა რომ
ცოტა მეტი შრომა და გულ-მოღ-
გინებობა გამოეჩინა ამ შეკოწი-
ხების მისაღწევად. ყოველი არ-
ტისტი თითოეულად კარგად თა-
მაშობდა თავის როლს, ერთად-კი
ერთობა აკლად წარმოდგენას და ცო-
ტა როლის უტოდინარობაც აბრე-
ლებდა საქმეს. მაგალითებში, ვამუშა-
ასული ხამფერის როლში, ნატალია—
სუფაროვის ასული, ქეთევან—ჩერქე-
შივილის ასული, ზამბახოვი—სხ.
ფიანი, ისია—აწურთელი და სხ.

და ივენენ თავთვის როლში და სტენ-
ობოდგან კიდევ თავის გატანას,
მაგრამ, ამისა და მიუხედავად, მეოთხე
და მესამე მოქმედებამ ისე მწყო-
ბრად და ლამაზად ვერ ჩაიარა, რო-
გორც არა ერთხელ გვინახავს ჩვენს
სტენაზედ წარმოდგენილი იმივე
არტისტების მიერ. ნატალიას დავე-
რინებამ მესამე მოქმედებაში სულ
ერთიანად გააქარწყლია ილუზია ზე-
სისა. ისიას როლის უტოდინარო-
ბა ემნებოდა. სუფაროვის ასული
მეოთხე მოქმედებაში ლამაზად ივა-
ნობდა თარზულ თავის სასილფერო
და რამდენჯერც გამოიკრა კიდევ
საზოგადოების თხოვნიობა.

ყოველივეს შესახებ-კი ლაბარ-
აკი არა დარს. მაგისთანა უხარო
სიტუაციულ ჯერ არ გვინახავს ჩვენს
სტენაზედ დადგმული. „მოტია“ იმ-
დენად უფერულია და ულახათო,
იმდენად მოკლებული ოხუნჯობას,
რაც პირველს ღირსებას უნდა შეა-
დგენდეს ყოველის ვოდევილისას,—
რომ მისმა წარმოდგენამ დიმილი-
კი ვერ გამოიწვია საზოგადოების
სახეზედ. დიდი ხანია დრო, ასეთის
ვოდევილების დაიწყების არხივში

მხოლოდ უფრო ტანაყრილი; სასა-
ფლაოს ერთიანი ყვავილის მსგავსი
თავებში, უფრო ოცენით საესე,
თითქო უფრო გაბრდინდებოდა.
დედა პირდაპირ შეხედეს ვერ უბე-
დავდა; ამიტომ რომ ბავშვი თითქო
თავადონე ეცოხებოდა:

— დედა, დღეს ასე რად ვალამა-
ზებულხარო?
ტერეზის ენაზედ აღდა პასუხი; ანი-
კო ხელში აიყვანა და მუხლებზედ
დასიყმა.

ამ დროს პანრი შემოვიდა.
ტერეზა აირია, ვერ მოახერხა ორი-
ვესათვის გაემხილა თავისი საიდუმ-
ლო, სახეზე სიწითლემ გადაჰქარა...
პანრიმ უთხრა:
— მოსამსახურე დედაკაცმა ახალი
ამბავი მიხიბა, დედო!

ჩაბარება და სწორედ საკვირველი
მისი ამორჩევა. მაქსიმისის ასულს
ვერჩეოდ ტანსაცმელს ცოტა მეტი
ყურადღება მიჰქობია, რადგან ზე-
სით მამა ანებებრებს, ჰათავს, ჰე-
ზანეს და მოტია-კი ძველს კაბაში
იყო და ვარგებობით უფრო მოსამ-
სახურეს გაგებდა, დედო მამის მიერ
განვიგრებულს ვასახიზარის ქალი-
შვილს. ერთი შენიშვნაც რეტორისა-
რის მიმართ: სწორედ ვაგებებრ-
სტენის მოწყობილების ერთ-ფერო-
ბაში და ერთ-გარობამ. მაგავე თე-
რეზა რუსული წარმოდგენები მშე-
ნიერად არის ხალხურ მოწყობილად
ქართულის წარმოდგენის დროს-კი,
თითქის განგებობა, სულ ერთსა
იმივე, ძველსა და გახუნებულს ვე-
ჯას სდგამენ, რაც ეკლად ერეწება
თავს და ჰვეზრდება მისი ხშირად
ნახვა. არ უნდა იყოს დავიწყებუ-
ლი, რომ ვარგებობასა და გაწყობი-
ლებას სტენისა დიდი მნიშვნელობა
აქვს წარმოდგენის სისრულისა და
მოქმედების უნაკულობისათვის.

საზოგადოება წარმოდგენის სა-
ყველანი თითქმის შეუდარებელი უნ-
და ივენენ თავთვის როლში და სტენ-
ობოდგან კიდევ თავის გატანას,
მაგრამ, ამისა და მიუხედავად, მეოთხე
და მესამე მოქმედებამ ისე მწყო-
ბრად და ლამაზად ვერ ჩაიარა, რო-
გორც არა ერთხელ გვინახავს ჩვენს
სტენაზედ წარმოდგენილი იმივე
არტისტების მიერ. ნატალიას დავე-
რინებამ მესამე მოქმედებაში სულ
ერთიანად გააქარწყლია ილუზია ზე-
სისა. ისიას როლის უტოდინარო-
ბა ემნებოდა. სუფაროვის ასული
მეოთხე მოქმედებაში ლამაზად ივა-
ნობდა თარზულ თავის სასილფერო
და რამდენჯერც გამოიკრა კიდევ
საზოგადოების თხოვნიობა.

ნარკვევა
(სურნალ-გაზეთებისათვის)

გაზ. „Приазовскій Край“-ში და-
ბეჭდილია მ—ვის წერილი გრფ
ლოვან ტოლტატის შესახებ. წერი-
ლის ავტორს ძალიან სწამებია რუ-
სეთის დიდებულ მწერლის ნახვა.
ყოველი პირველად „ისინია პოლი-
ანისა“, მაგრამ გრფი ვერ უნახავს
მისის ავტორობის გამო. ამის გა-
მო ამხანაგთურთ ერთი გლეხისას
შესულა და იქ დაუწყია ლაპარაკი
გლეხ-კაცთან. გლეხ-კაცს ლაპარაკი
ჩამოუტვია იმ შემწეობის შესახებ,
რომელსაც გრფი უწყეს იტყურებს.

— ანს წინადაც ნება მოგვება,
რომ ამისას სვეთარას ტუფაგან
უსსავადლოდ მოგვეჭრას შეშა; რადა
თქმა უნდა, ჩვენება შეგვიჯანს ტუ-
ში და დაუწყეს შეშას ჭრას და ქა-
ქსა ზიადე; ქანას გრფებს,

ამისთხებ, თითქო გულიდამ ლო-
დი მოსწყაო.
ანიკომ დედა თავით-ფებებამდე
ათავიერ-ჩაათვლილო, თითქო ამ
ამბის კარგად ვაგება უნდა და ვერ-
კი მოუტრებებოდა; თითქო იგრძნო,
რომ დღენიში ახლა ჩემი აღარ აიო-
სი, ვილაც უხილოდ არსება მოვიდა
და ერთბაშად წამაბარა, როგორც
ფუფულამ წამართვა მამაო და გულ-
მომკვდილად დაიწყო ტორიო.

დედამ მამა არ ამოიღო, მაგრამ ამ
დღის შემდეგ თავად დე-ბ...ს გამო-
უტყვია, თანხმა ვერ გამოავცეც ცო-
ლიაო...
თავდად ანიკო ძალიან შეიყვარა;
პატარა ნიდრის ეხსხდა.
ახალგაზდ ქვირეც კმაყოფილი იყო
ახლის საქმროსი. ერთს დღეს ოთხ-
ხივე ბაღში სეირიბოდნენ. თავადი
დე-ბ... და ტერეზა სწორედ იმ გან-
მარტობულ სკაშე ჩამოსხდნენ, სა-
დაც ოთავრეტის თვის წინად ანიკოს
მამა გამოემშვიდობა ყველაფერს,
რაც-კი უყვარდა და ძვირად უღირდა.
ახლო შემოდგომის მოწყენილი
დღე იყო! ფოთალიცე მაშინდელსა-

რომ შემოხვევაში მოკვდავნი, მკვდარი სოფლისათვის-გა არც ერთი დღის არ მოკვდამარხდებიან. ასევე ლეონიდას შემოსევის შემდეგ, რადან ქვანას, რომ იმისა შექმნა რაგანანდ ვერ გამოვიყენეთ.

— სმარად-გა ცაგეიწით ხოლმე შექმნა?

— როგორ არა, ძალიან სმარად. ცაგეიწით მოკვდავნი რამე თუ არა, იმისთან გავრავდით.

რადანსავე სხნს შემდეგ მ—ეს უნდასა გრადე და გუგინია მისკო-გია ერთ თავის ნივთისას. იმის სატკეითა, ლეონ ტრადსკობა მოკვდავნი სრულად იგი და გავრავდა თავისი გრადობათა და სარწმუნოებითა სახეს სატკეებთა.

გრადე ტრადსკობის გარეგნობის შესახებ რომ იწყებდა დასაწყისს, მ—ეს ხეობისა ერთი სასატიფო ამბავი, რომელიც გრადეს დამარხნა ტრადსკობა.

ამ ქალაქში უნდადით წამოგვადგინათ ტრადსკობის ზევის „საყოფიერ განსაღებლას“. თამაშობდა ტრადსკობა თუ გრადეს შესახებ სასოფლოება. გრადეს სისხლს, რე-პეტრიაფის და სხვა მძღვარებლად გაუწეოთ მითამაშეს. ამისთან გადსწავლეს, რომ გრადეს არავის მივეთვ ნება რეპეტრიაფის საარსებლას. ამ აზრით გრადესთან მოლაპარაკება დასწყის და უბრძანეს არსავეს შეყოფილნი, ვინც უნდა იყოს, მხოლოდ გრადე გამოტარება.

ტრადსკობის სხნს შემდეგ მიავლია ვიღაც ასოვანს გრადე, თუ ვიღაცეა გა-სწავლად და რეპეტრიაფის ტრადსკობა გამოიწვია. და დაიწყო კი-ბუკნად სავად. მოლაპარაკება სისხლ-ბუკნად დასრულდა. მოლაპარაკება დასრულდა დასრულდა, მაგრამ იმან ვიღაცეა არ მიავლია და კი-ბუკნად ვიღაცეა. მოლაპარაკება წამოვიდა. სრულად თუ ვიღაცეა და უნდა წამოვიყვანა. ამის გამო ტრადსკობა იმის შემდეგ იყო თავისი ვინაობა გამოიწვია. დასრულდა რეპეტრიაფის ერთი უმწველად გრადე მოსახლესთვის არათანამა-შობდა და, ბატონის ბრძანების თანახმად, ვინც კრებით უნდა გრადეს გავსება. უმწველად გრადე როგორ-

დაც თავისიანად დაწყო დათხოვნა გავსებას.

— არა, გრადე გარკვევა მკვთაი არ გარკვეა, — შენსა გრადეს: — სწორედ ასე უნდა შექმნათ ვინავე, როგორც წინავე მე წამოვიდა მოლაპარაკება. და შექმნის-სრულად ამბავი უნდა.

კრესეთი

დღი ბანი არ ირის, რაც მოსკო-ვის წყარო კიხების საზოგადოების კომიტეტმა განიხილა საკმე შესახებ ლიტერატურათა უფლებების თავის თხზულებებზედ. ამ საზოგადოების აზრით, საქირია 50 წლის უფლებად ლიტერატურისათვის თხზულებებზედ შემეტირებულ იქნას 25 წლამდე. ამისთანავე საზოგადოების კრებამ გადასწყვიტა იმუამდგომლოს წინაშე მთავრობისა, 50 წლის უფლებად მწე-რალისათვის თხზულებებზედ შემეტი-რებულ იქნას 25 წლამდე. 30-წე-რატვის გრადესთვის ყველანი თან-უგრძნობენ ამ საქმეს, ვინც „HOBOTI“-სა, რომელიცა სწერს, რომ ის საკმე სრულებით წყაროების კომიტეტის საკმე არ არის.

პროფესორმა ლესგაფტმა წაიკითხა პეტერბურგში მეორე ლექცია შესახებ ბავშვების ფიზიკურ აღზრდას. ლექციის დიდძალი სიზოგადობა და-სწერო. ლექციაში აუწყა მხნელოთ მოწყობილობა ძველ საბურძნეთის სკოლებში.

ამ სკოლებში უმთავრესი ადგილი ექირა ფიზიკურ აღზრდას. ხოლო ჩვენ სკოლებში ფიზიკურ აღზრდას ისეთი ადგილი აღარ უქირავს. ბო-ლო დროს ასეთი სკოლები დაარსდა შვეიცარია, გერმანია და ინგლისში. ამ სკოლებში მიღებულია ერთი და იგივე წესი ყველა ბავშვებისთვის. პროფესორმა ლესგაფტმა სთქვა, რომ ერთისა და იმავე წესის მიღება ყველა ყმაწვილებისთვის ყოველად შეუძლებელია. მასწავლებელი ჯერ კარგად უნდა დაუყვირდეს ყმაწვილის ხასიოს და კეთუ-გონებას. ეს დაკვირვება დაუმტკიცებს, რომ ყოველად შეუ-ძლებელია ერთისა და იმავე წესით აღზრდა ყველა ბავშვებისა.

დღეობა და უფრო ცივი ჰარა ამო-ტრიადა.

თავილი დე-ბ... სადილი არ გაუ-შვს და კარგა ხანს დაუგვიანდა.

ათ საათზე ბავშვები თავ-თავიანთს ოთახებში წავიდნენ.

პირი ბედნიერად სთვლიდა თავს; მთავალი ქორწილი ძალიან ახარე-ბოძა.

ანიკო სტიროდა. — რა გატრებებს? — ჰკითხა ძმამ. — არ მინდა, იმ კაცი ჩვენსა მო-ლიოდეს.

— იმ-კაცი არა, სულ აქ დარჩება, რაჟი ეგ-ველ ჯვარს დაიწერს.

— მამა-ჩემს წერილი უნდა მიეს-წერო.

ძმის უნდადი ეთქვა: „ჩემო კარ-გო, მიცვლებულთ წერილს არა სწე-რნო“. მაგრამ გააზრდა, არა უთხ-რა-რა.

სამრძალბამო მონაწილეთა ვინა-რისი.

13 თვეა, რაც კაბინეტის მეთა-ური ვივროლე კლირიალეს გერბ-ვის, რომელიც ხელს უშლიან მი-ნისტრის ახლის რეფორმის განხორ-ციელებას, რომელიც მისი პროფ-რამის უმთავრესს მუხლს შეადგენს. როცა ვივროლეს ახლის კაბინეტის შედგენა ჩაბარეს, მისი პროგრამა უკვე ცხადად იყო გამოკვეთილი. მი-ნისტრის მხარე ექირა ხალხისა და პალატის უპირველესობას, მის წინა-აღმდეგ იყვნენ პაპი, უნგრეთის სამ-ღვთისმშობელი და ავსტრიის მთავრობა. ვივროლემ ყველა ეს წინააღმდეგობა დასძლია. რომელიც წინააღმდეგობას არავითარი შედეგი არ მოჰყვა და იმერატორმა ფრანც-იოსებმა ის ირ-ჩია, ხალხის სურვილისამებრ მოეკ-ცყო. ვივროლეს რეფორმის დღე-ღამე შემდეგია. კანონმდებლობა არ არღვევს ქორწინების სიწმიდეს, არ არის წინააღმდეგი საეკლესიო ქორ-წინებისა, მხოლოდ თვით ქორწინე-ბისა სამოქალაქო საქმეში მინიჭა, რო-მელიც კანონმდებლობას და მთავ-რობას უნდა ექვემდებარებოდეს. ჯვარდაწერილი მოვალენი არიან დემოკრატიონი ამ კანონმდებლობას. საეკლესიო ქორწინებამდე, რომე-ლიც სავალდებულო არ არის, აუ-ცილებლად საქირია სამოქალაქო ქორწინება. სამღვთისმშობლის სასტი-კად აქვს ავტომატული ვინავე ჯვარის-დაწერა ეკლესიაში, თუ ჯერ სამო-ქალაქო ქორწინება არ მოხდება. დანაშაუვით დიდს ჯარიმას გადახ-დედნენ და დაპატიმრებულნი კიდე-ენ. ახალ რეფორმით ავტომატული არ არის ქორწინება სხვა-და-სხვა სარწ-მუნოების ქმნა და კაცთ შორის. ამავე რეფორმის ძალით ცოლ-ქმრო-ბის გაყრა მხოლოდ სასამართლოს შეუძლიან მამის, როდესაც სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო ცოლ-ქმრო-ბის შეუღლებელია ერთად ცხოვ-რება. ეს მიზეზები შემდეგია: თუ და-ქორწინებულთა შორის ერთმა მე-ორის მოუსპო თავისუფლება, თუ მისი ერთ-ერთი ავადმყოფი გამოდგა, თუ ერთი მეორეს ძლიერ კუდად გზავნა და თუ ორთვეს აღარა მსურთ ცოლ-ქმრობა.

საზრუნველი. 22 ნოემბერს პა-ლატის კრებაზედ წაიკითხულ იქნა დეკლარაცია ახლის კაბინეტისა. იი შინაარსი ამ დეკლარაციისა: „მოწყ-მუნოების ქმნა და კაცთ შორის. ამავე რეფორმის ძალით ცოლ-ქმრო-ბის გაყრა მხოლოდ სასამართლოს შეუძლიან მამის, როდესაც სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო ცოლ-ქმრო-ბის შეუღლებელია ერთად ცხოვ-რება. ეს მიზეზები შემდეგია: თუ და-ქორწინებულთა შორის ერთმა მე-ორის მოუსპო თავისუფლება, თუ მისი ერთ-ერთი ავადმყოფი გამოდგა, თუ ერთი მეორეს ძლიერ კუდად გზავნა და თუ ორთვეს აღარა მსურთ ცოლ-ქმრობა.“

მოღრუბულმა...

— იქნება მარტოებს, დასჯა უნ-და ჩემი? ამასაც ახლავ გაივებო. მის გულს დაგდებდი გააქვს. ბავშვი გაქვს; დღე უძრავად დგას. ფეხის გადადგმას ვეღარა შე-ვადვს. აი რა წაიკითხა: საყვარელი მამილო, „ის კაცი მოვიდა, ხომ გახსოვს, ჩვენსა რომ დიდი კაცი მოდიოდა მზიარებულს სათამაშოდ, აი სის; ახლა მუდამ-დღე დაღის. გეუწინ შენს დიდი საყარელში ჩავდა, შენის დეგობისათვის დიდდამ რომ მოგიქარავ; მერე დედას ბუღარში შევიდა და ერთს დიდს ვახში ვარ-დები ჩააწყო, ბევრი ვარდები. დღეს შევად ყველას გამოვიტან და სისა-ფლოზოზე წავიდები. შენის საფლო-ვის სანახავად სულ აღარ დავდი-ვართ. ძალიან დარდიანად ვარ. პან-რა ამომს დედამ ჯვარი უნდა დაი-წეროს, ჩვენს სხვა მამა გვეყოფილა, ხშირად დაგეტყუას, ჩვენს ბატო-ნი იქნებოდა. მამილოვან, შენიკირი-მე, ერთი მითხარი, თუ მართალია?

როდესაც მინისტრმა პალატას წა-სრუდინა ეს პროექტი, ამასთანავე სიტყვაც წარმოასთქვა და დაახლოე-ბით შემდეგი სთქვა: იქნება ვისმეს ეგონოს, რომ არ რეფორმის განხორციელებას წინა-ღობის დაცემა მოჰყვება. სულაც არა, როცა ქორწინებას მოაკლდა სიწმი-დე და ზნობა, ქორწინების განგრ-ძობა მეტად ძნელია და გაყრა უკე-თესი საშუალებაა. უკეთესია თვით ცოლ-ქმრისათვის, მათ შეიღებისთვის, საზოგადოებისათვის და თვით სახელ-მწიფოსათვისაც. ქორწინების მხო-ლოდ იმ დრომდე აქვს მნიშვნელო-ბა, ვიდრე ცოლ-ქმარს შუა არის ზნობრივი კავშირი და სიყვარული არ დარღვეულა. იმაზედ კუდი არა არის-რა, როცა ცოლ-ქმარს ერთმა-ნერთი არ უყვართ, ერთმანერთს ჰლა-ცობდნენ და მანაც მოვალენი არი-ან ერთმანერთთან იცხოვრონ. ამო-ხვდა, ეს მათ შეიღებისათვის არის საჭირო. მაგრამ ვინა ის არა სჯე-ბით, რომ ცოლ-ქმარნი გაიყარნენ, ვიდრე მათი შეიღები უნგრად მო-ხელისა ცოლ-ქმარს უნდა იყოს. თუ-მეტი შეიქმნენ დედამისი უთანხმოე-ბისა, ერთმანერთის დაღიანება, შემდეგ თავიანთ დედამის მსჯე-ლებად გახდნენ. გრადესი იუწყებიან, რომ არ რეფო-რმის მიღებას პალატაში წინ არა უდ-გა რაო.

უცხოეთი

საყვარელი მამილო, „ის კაცი მოვიდა, ხომ გახსოვს, ჩვენსა რომ დიდი კაცი მოდიოდა მზიარებულს სათამაშოდ, აი სის; ახლა მუდამ-დღე დაღის. გეუწინ შენს დიდი საყარელში ჩავდა, შენის დეგობისათვის დიდდამ რომ მოგიქარავ; მერე დედას ბუღარში შევიდა და ერთს დიდს ვახში ვარ-დები ჩააწყო, ბევრი ვარდები. დღეს შევად ყველას გამოვიტან და სისა-ფლოზოზე წავიდები. შენის საფლო-ვის სანახავად სულ აღარ დავდი-ვართ. ძალიან დარდიანად ვარ. პან-რა ამომს დედამ ჯვარი უნდა დაი-წეროს, ჩვენს სხვა მამა გვეყოფილა, ხშირად დაგეტყუას, ჩვენს ბატო-ნი იქნებოდა. მამილოვან, შენიკირი-მე, ერთი მითხარი, თუ მართალია?

გია და ჰკიცხავს განწყენებულსა და უსაფუძვლო აზრებს, უგუნურს თვით-ნება განწყენებს და არასოდეს მო-უთხოვნი ავრთვეთ ასე მტკიცედ, რომ წესიერება იქნას დაცული და რომ დევნილებად დარჩეს ის პირნი-კიბები, რომელიც საფრანგეთის რე-სპუბლიკამ დააღწია აწინდლის სა-ზოგადოებისათვის და რომელიც ჰლა-დებებს, რომ აღმინანი და მისი სა-კუთრება ყოველად თავისუფალი და ხელ-შეუხებელი უნდა იყოს (ტაშის გეგმა). მხოლოდ ერთობა და გარ-კვეულს აზრებს შეუძლიან მთავრო-ბის შედგენა (ძალიან გრადე, მარათა). თუ საფრანგეთის სურვილის განხორ-ციელება გვესურს, დემოკრატიის გულ-მართლად და გულ-წმინდად უნდა ვეშხებოთ; სოციალისტურს აზრ-სებს, როდესაც პარლამენტი ვის-მის იგი და ჯეროვანი პატივისცემის თხოვს, წინ, ზიზი-კი არა, კვილი-მომქმედი მოვალეობა უნდა დავუ-ყენოთ მთავრობისა (ტაშის გეგმა). ჩვენ პასუხის-გება ვიცისრეთ მთავრობისა, რომ ქვეყანა იმ კანო-ნების თანახმად განავადო, რომელიც რესპუბლიკის საკუთრებას შედ-გენს, ჩვენ ვესურს ერის იმედობივე ვიყენეთ დემოკრატიულია. შემ-დეგ მთავრობა ქვეყნის მართავს შე-რებზე და ამომს: „ჩვენ იმ აზრისნი ვართ, რომ საქირია უფრო სამიარ-თლიანად იქნას განაწილებული სხვა-და-სხვა გარდასახად. არ უნდა და-გვევიწყდეს, რომ ამ სასურუნს გან-მავლობაში ბევრი ცვლილება მოხ-და საზოგადო ქონების განაწილების მხრივ და ამიტომ გარდასახადა ვა-ლდობის წესი ისე უნდა შეიცვა-ლოს, როგორც ეს აზრად ჰქონ-და დამაარსებელს კრებას, მეტადრე დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს მო-პოვებულს ქონებას (დად ტაშის გე-გმა ისმის შუაგულად და მესრუტე-თა და მემარჯვენეთა)“. ამის გარდა, საქირია განკარგებულ იქნას ად-გილ მამულზედ გაცემული სესხის ვითარება; ზომიერად მოვებატოს სამ-კვიდროს გარდასახად, განსაკუთრე-ბით იმ გარდასახად, რომელიც და-დებულია გაყიდული უძრავ ქონება-ზედ, ვინისის კასსა ვამართლოს მუშა-თათვის; შეიცვალოს აწინდელი წე-სი სასამეღებზედ დადებულ გარდასა-

გული მისიგდამ, მინდა ვიტირო, ხმა-მალა დაგვიყვარო, რომ შენ გავგავრო. ვითხი, — ხმის აღარა მცემ, ხელს გიწვი, წამიყვანე-მეთქი, — შენ-კი არ მოგვეყვარ. მამილო, შენ გენაცვალე, ჩემო ძვირფასო მამილო, მოლა, წამიყვანე. მალე, შენი კირი-მე, მალე წამიყვანე!.. ანიკო.

ტერუხს გული მოუყვდა; თვა-ლთაგან ცრემლები გადმოსცინდა. „შიშია შენოვრო მთელი მისი არსება, იმ შიშია, რომ ვი თუ სკვდობა ქალი მომტაცოსო და ხელმოვრედ ძაბით გემომოსოვლა. დაუბნა: — ანიკო! ანიკო!..“

ბავშვი შეშინებული მოვიდა. მუსულმანებზედ დაისვა და გამშაგებით დაპყენა.

— ნუ გემინან, — თუხარა შვილს, — ქმარს არ შევირთამ. ის კაცი, რომლისაც ასე გეშინოდა, დღეს იქნა აღარ მოვა, ჩემო ანგლოზო, ჩემო დღეუნა მტრედა.

— დედა, დედა! — წამიძიხა ანი-კომ და ტირილი დაიწყო.

ო. სა—კია

ხალისა და განკარგვის სახელმწიფო-სა და საფრანგეთის ბანკს შორის არსებული დამოკიდებულება. ყოველ ამას გარეშე კაბინეტს აზრად აქვს პროექტი შეიტანოს ასოციაციის შესახებ, ხოლო ეკვლისიისა და სახელმწიფოს განაწილების-კი იგი წინააღმდეგა იმ დრომდე, ვიდრე საზოგადოლო არ იქნება ერთი მიერ გამოთქმული აზრი მისი განაწილებისა. რაც შეეხება კონსტიტუციის გადამსწავლას, კაბინეტი წინააღმდეგა ამ გადასწავლისა.

— აჟო გუგუნება, უმარცხოდ არ დაუტყუებ.
 — დაუსტყუეთ.
 — არ დაუსტყუებ!
 — თქვენი ჭალი წუხელ თავისს სკანარულს გჭეჭე და ჟურნალს არ მოსულა.
 — ფაია, დაუსტყუანს მისი გაცანა-ხელე ბატონმა, რაც ძალა და ღონე ჭეჭონდა.

გამოსაღები ცნობა

„Archiv für Pharmacie“ შემდეგს უბრძოლო საშუალებას ახსენებს ხელის მუშაობის მისაწარმოებლად, რომელიც ექიმ ეიდალს უხმარია. მუშაობის ცოტა სჭად უნდა წავსეთ „შაი“ თხელი სახანა და მტკიცად ქსოვალათ შეხვით. ასე გქონდეთ შესუული ერთ დღე დასე; შემდეგ გალავ წავსეთ სახანა და შეხვით. ეს საშუალება რომ განამყო-როთ სამეურ და თხეურ, მუშაობა სრულად დანებდებოდა და აჯალღად შეიძლე-ბა მისა მომარება.

რუსეთში კიდევ ერთს სსჯ საშუალებას ქსნობრან მეტეპების წინააღმდეგ და მალის ჭრებს ეიდეც ეს საშუალება. ეს საშუალება ახალი მოწყვეტალი მუქე ეხ-შლდა. ამ გაშლას ანსკრით იხელე გან-მეტეპს დღეში სამეურ-თხეურ 7—10 დღის განმავლობაზე მეტეპი თანდათან მისავსი იყრი ქსლუბა, ცოტა-ცოტა იდე-გა და ბოლოს სულ ერთიანად ქრება. რამდენიმე მაკვალთა ვიფთ, რომ ეს სა-შუალება უხმარათ მეტეპების წინააღ-მდეგ და უშუალო კიდევ. მეტეპ-მეტეპ მეტეპს-გე ქვეყნის ეს საშუალება, რად თქმა უნდა, რომ რაც უფრო დიდად მეტეპი, მით უფრო მეტად იქნება და ბე-გრეულ უნდა იხმარონ აქ დასახლებულნი საშუალებას. სწავლოდ კითხვით ამავე დასკომით, რომ უოკელ დასეუჯალღ კარგე იქნება გაშლას ახლთ-ახალი ან-სკერი იხმარათ.

რაინის ზღის მიმოსვლა
 ტელიოსიდან ბათუმს მიღის საფოსტო მატარებელი № 2 9 ს. 30 წ. დღ. და № 4 6 ს. 50 წ. საღ.
 ბათუმიდან ტელიოსს მიღის № 1 9 ს. 52 წ. საღ. და № 3 12 ს. 25 წ. დღ.
 ტელიოსიდან ბაქოს № 3 მიღის 1 ს. 20 წ. დღ.
 ბაქოდან ტელიოსს მიღის 5 ს. 50 წ. საღ.

ტელიოსისა და განჯას შუა.
 ტელიოსიდან განჯას მიღის 9 ს. 20 მ. საღ.
 განჯიდან ტელიოსს მიღის 1 ს. 30 წ. დღის.
 ტელიოსიდან ხაზურს მიღის 3 ს. დღ. ხაზურდან ტელიოსს 8 ს. 10 წ. დღ.
 მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა შავს ზღვარზედ
 ბათუმიდან განჯას:
 მთელ შაბათობით: დღისით 12 საათზე მეტეპ გზით, შეიღის ნოვოროსისკში და კერში.
 სამშაბათობით და შაბათობით: შორის გზით 2 ს. შუად. შეიღის ყველა ნავთსადგურში.

ბათუმი შიდას:
 დღის 12 საათზე მეტეპ გზით ნოვოროსისკით და სხვებით.
 მთელ შაბათობით: დღისით სწორე გზით ნოვოროსისკით და სხვებით.
 შარაკეობით და მთელ შაბათობით: საღ. შორის გზით, შეიღის ყველა ნავთსადგურში.
ფოთში შიდას:
 საფოსტო და სახლო ბათუმიდან კვარა დღით, განთიდას.
 შარაკეობით: საფოსტო და სახლო.
 სამშაბათობით: დღისით სახლო და საქონლისა ოდესმდე.
 მთელ შაბათობით: დღისით სახლო და საქონლისა ბათუმიდან.

ფოთიდან განჯას:
 შარაკეობით: ნაშუადღის ორ საათზე საფოსტო და სახლო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შეიღის, დღის 5 საათზე.
 მთელ შაბათობით: საფოსტო და სახლო საქონის გათავების შემდეგ ბათუმიში.
 სახლო და საქონლის ბათუმიში, სამშაბათობით, დღის 10 საათზე.
 სახლო და საქონლისა მთელ შაბათობით ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შეიღის.
 საქონლისა და სახლო გემზე II და III კლასის მგზავრები მიიღებენ უხაზლო-დღ.

გამოსაღები ცნობანი
ბირველი გემო სამკურნალო
 ექიმის ნავასანდრეანისა

(გუგაში, ვარანცოვის ძველის შირდაპირ).
 ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმნი ყოველ-დღე, კვრა დღეებს გარდა.
დილაობით იღებენ:
 ბ. ა. ნავასანდრეანი, 11—12 საათის იმათ, ვისაც სკორს სწულე-ბანი: გარეგანი (ხირურგიული), კბილებისა, ვენერიული და ათაშანი (სი-ფილოსი).
 ე. მ. ჩაქვანი, 9—10¹/₂, საათის, სწულებანი: თვლის და ნერვე-ბისა—ტანში ტიკივებისა.
 დ. გ. რუდეკსეა, 10¹/₂—11¹/₂, საათის, სწულებანი: შინაგანი, ბა-გვევისა და დღეთა სქესისა.
 ი. ქ. ზრატკასეა, 11¹/₂—12¹/₂, საათის, სწულებანი: ყურის, ყელის და ცხვირისა.
 ექიმნი—ქალი ა. მ. ტუბოგინი 12¹/₂—1 საათის, სწულებანი, დღეთა სქესისა.
 ბ. ა. კარაბეგოვანი, 1—1¹/₂, საათის, სწულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.
სადამაობით მიიღებენ:
 ი. გ. ჩუბუკაძე, 5—6 საათის, სწულებანი: გულ-მკერ-დისა; ხიშიურად და მიკროსკოპიულად გისინჯავს ნახველს (ხორს) და შარსს.
 ა. გურგია, 6—7 საათის, სწულებანი: ათაშანი (სიფილო-სი) და ვენერიული.
 ბ. ა. ნავასანდრეანი, 7—7¹/₂, საათის.
 ე. ა. ფრანკოვა, 7—7¹/₂, საათის, სწულებანი: ყურის, ყელის, და ცხვირისა, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და შარაკეობით.
 რჩევა-დარიგების და რეცეპტის წაწერის ფასი ათა შაურია; ფასი ექიმთა კრების რჩევისათვის (კონსილიუმისათვის) და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწარმო ექვს ავადმყოფთათვის.
 დირექტორი სამკურნალოსა, დოქტორი მედიცინისა ნავასანდრეანი.

გიგლიორბაზია

სამეცნიერო ლექციებს პეტერბურ-გის საზოგადოება ყოველთვის სკა-მარო ესწრება ხოლმე. 25 ნოემ-ბერს, მაგალითად, სასოფლო-სამეურ-ნეო საზოგადოების მუხის დარ-ბაში ლექცია წითიხა ბროფესორ-მა ი. ა. გრიშმა. ლექცია შეეხებო-და ხელოვნურად თევზის გამრავლე-ბის, დამსწრეთა შორის მრავალი მე-თევზე იყო. პროფესორმა გრიშმა ჯერ თევზის ანატომია გააცნო დამსწრე საზოგადოების და შემდეგ იქვე უწავა, როგორ იზადება თევზი. ლექცია ფრიალ საყურადღებო იყო. თურმე ხიზილალის 100 მარცვლითა შო-რის მხოლოდ 8 მარცვლისაგან იზა-დება თევზი. ამითმოდ სხვა-და-სხვა მიზეზებისა გამო 6 იხიკება და მხოლოდ 2 იზრდება. ხელოვნურად თევზის გამრავლების დროს-კი თი-თების არც ერთი მარცვლი ხიზი-ლალის არ იყარება. აშკარაა, რომ ხელოვნურად თევზის გამრავლებას ძლიერ დიდი მნიშვნელობა ჰქონია. მუხისთან გამართული მრავალგე-რი მანქანები თევზის გასამრავლე-ბილად. ასეთი მანქანები ძლიერ ბე-ვრია პეტერბურგსა და მოსკოვის ქარხნებში.

გასწორება

მე იმისი წინააღმდეგი არ მაქვს-რაო, ამბობდა ხოლმე დიდრო: რომ წემა სა-ყვარელი წიგნისა სოსხავეს, ხოლო რაც შეეხება წემს ცოდს, ის უფრო მე-სამოქმედა, რომ ამან მხოლოდ ბერან-გების გეგვა და წინადას ქსოვა იფა-ღას.

სასახლის ხეშარა დაჯოსტა ერთ-სელ კვლევისაში იყო. ორი სახეული იყავა, ერთი მათგანი მიქელ მთავარ-ან-გელოხის სატის წინ ახითა, ხოლო მე-ორე შედგამით ახითა ეშმავს წინ, რომელიც მთავარ-ანგელოხის იფრთითაა დასატულია. დაიკვნას დანახა და უთხ-რა დაჯოსტას:
 — რას სწადით, ბატონო, გე სანთე-ლი ეშმავს რად დაუხეთით?
 — სუ ჩქარობა, უნახუნს დაჯოსტამ: გარჯა, მეტობრები უფლებან გუგაძეს, სამოსხმაგა და ჟოჯოსეთმაგ, რად-გან ეინ იფას, სად მოგეკლებას უოფნაო.
 ერთს შეეკებულს ბოლონელს გორა-ლი ჭეჭად მსახურად და დიდი კროუ-ლენ იყო ეს გორალი თავისის ბატო-ნისა. ერთსელ ეს გორალი დიდად ღრ-იანად შეედა ბატონთან და უთხრა:
 — ბატონო, დაუსტყუეთო.
 — რად უნდა დაუსტყუინო?
 — მე თქვენ მოვასხენებთ, დაუსტყა-ნეთ მეთო.

დეპეშა

1 დეკემბერი
ბერლინი. რეიტხეგამა შეიწყნარა საეკტრო ხელშეკრულობანი რუმინი-ასთან.

335. სერბიის მინისტრი დუკიჩი გუშინ გარდიცვალა აბაკიანიში.
 პეტერბურგის ბირეა, 30 ნოემბ.

სახე	მან. გ.	მან. გ.	მან. გ.
ნუო-მანაიონი ოქრო	75 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	—
ტამბურის ეზონი	152	152 ¹ / ₂	—
მინიონი გერმანიის	—	—	—
რული	—	—	—
5 ¹ / ₂ პორულის შინა-განის სქესის მომეტი	—	—	245 ¹ / ₂
მოლეი	—	—	220 ¹ / ₂
— შეროსა	—	—	—
5 ¹ / ₂ მესამე სქესისა.	—	—	—
სახელმწიფო ობიექტ-ბა	—	—	—
ნავთობის ბანკის დონ-გან	—	—	190
ტირან-ბანკის ურეველი	—	—	—
ტირან-ბანკის ბანკისა	100 ¹ / ₂	—	—
5 ¹ / ₂ ა.	—	99	—
5 ¹ / ₂ ა.	—	99	—
ქუელონის ბანკისა 5 ¹ / ₂ ა.	100 ¹ / ₂	—	—
5 ¹ / ₂ ა.	—	99	—
5 ¹ / ₂ ა. ობიექტ-ბა, ტი-ფონის ქალაქის საკრე-დიტო საზოგადოებისა	97 ¹ / ₂	—	—

ბანსხალეხანი

გბილის ექიმი
ა. ი. მრბელი
 სოლოჯებუდ, საყთ. სახლებში №14—16
 ზადემოყუებს მიიღებს:
 დღით 8-დან 12 საათმდე.
 საღამოთი 4-დან 6 საათამდე.
330რა-შევი დღეგაში
 დღის 8 საათიდან ნაშუადღევის 2 საათამდე. (150—132)

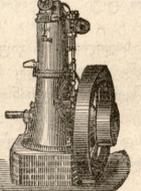
„ი ბ ი რ ი ა“

წინანდელი სისტემური „დანიკ“ გადავიტანე 1 ოქტომბრიდან 1893 წ. მოვე არაუთნოვის სახლში, კადეტის კორპუსთან, გოლოვინის ბროს-მეტის ახლო, ქალაქის შუაგულს, სადაც დეივარს ახალი მოწყობილი ოთახები სახლად „ნიკანო“

ყველა ოთახები მშენიერად არის მოწყობილი. სამაგალითო სისუ-ფთავე. მოსამსხურე ზრდილობანია და სწრაფი. ყველაფერი წესიერი.

ფასი ოთახებისა
 დღიურად 3 აბახიდან—3 მანეთამდე, თვიურად და წლობით ბე-რით იფად.
 ნ. გოსკანოვა
 (25—1018—24)

ასოლად მოეონილი მაშინა „სსკვ“ (დიდ-ბა), რომელიც უბრძოლო საწვაე ნათით მო-კვავთ მომარაბაში.
ს უ რ გ ი ნ ე გ ი
 წყლის ამოსავანად, ჩარხს გაცილებით სჯო-ბია და 2-დან 200-მდე ცხენის ძალა აქვს.
 В. В. Жуковский С.-Петербургъ
 10, рота, 16.



Въ В. Жуковский С.-Петербургъ 10. рота, 16.
 უმთავრესი წარმომადგენელი წისქვილის თვლების ფაბრიკისა ე. ტრაპპისა.
 ტრაპპის ფაბრიკის მიერ ბოგეშიაში გაცემებული წისქვილის თვლები საუცხოვო გამოდგა. ამ თვლებით სამეურ უფრო მეტი იფქვის, ვიდრე სხვა ფაბრიკის გაცემებულ თვლებით, 8 საათის განმავლობაში ფქვის 600 (ექვსს) ფუნს.
Ревель
А. Брокгаузенъ
 პრესკურანტები და სხვა და სხვა დამარწმუნებელი ქაღალდები სუმ-რეგულს საჩქაროდ გაცეზანება.

ИЗВЕСТНО СВОИМЪ КАЧЕСТВОМЪ
ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО
ВОСВОЗМОЖНЫМЪ БЛАГОУМНЫМЪ
КОСМЕТИЧЕСКИЕ ТОВАРЫ
ФАБРИКИ
БРОКАРЪ И К°
 можно получить во всѣхъ лучшихъ магазинахъ
РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ.